

names, collectivity of portrait's traits, tragedy of existence: losing identity and transformation of their lives into absurd are considered.

Key words: *S.D. Krzizanovskiy, conception of person, transitive epoch, life-real heroes: artist, speculator, sophist, synthesized type of heroes.*

УДК 82.0

Юдін О.А., докторант

НПУ ім. Драгоманова, Київ

ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ АВТОРА В ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті виділяються три лінії проблематизації поняття автора в літературознавстві ХХ ст.: теоретико-літературна, герменевтична та соціологічна. Стверджується необхідність пошуку точок дотику між цими різними дискурсами, переходу від надісторичного поняття автора як свідомості до його історичного вивчення як культурного феномену і доповнення традиційного розрізнення між автором як особою, об'язком автора і автором-творцем і поняттям інституту авторства.

Ключові слова: *автор, проблематизація автора, інститут авторства.*

Після того як наприкінці 60-х років ХХ ст. французькими постструктуралістами поняття автора було піддано критиці як ідеологічний конструкт і була поставлена під сумнів доцільність його використання в аналізі тексту на користь понять мови, письма та читача, проблема автора вже майже півстоліття традиційно вважається найбільш суперечливою у літературознавстві. В останнє десятиліття суперечка навколо «дискурсу смерті автора» (Ролан Барт, Мішель Фуко, Жак Дерріда) втратила свою гостроту. На противагу до нього була висунута теза про «повернення автора» (Шон Берк) [30]. Чимало дослідників – як вітчизняних, так і зарубіжних, як у проблемних статтях, так і в енциклопедичних або в посібниках – стверджують необхідність чи принаймні погоджуються з тенденцією повернення до автороцентричного літературознавства [див.: 1; 2; 13; 16; 18; 22; 23; 24; 27; 34; 36; 44; 49; 50]. Робляться спроби підвести підсумки, начебто вказана суперечка зовсім відійшла в минуле. Головний її позитивний підсумок вбачається у тому, що вона допомогла позбутися крайнощів історико-літературної контекстуалізації, зайвого біографізму й відділити емпіричного автора від автора текстуального [16, 112; 7, 19-31]. Дискусія постає як внутрішній епізод в історії літературознавства, пов'язаний з перебільшеною реакцією на шаблонізацію типових методів, усуненням методичних розбіжностей і помилок, зрештою, ростом знань, появою нових підходів, а отже, почасти, з загальним розвитком культури, а відтак загалом вписується в уявлення про лінійний розвиток літературознавства як нормальної науки у сенсі Томаса Куна [17, 22-24, 28-30].

Однак таке пояснення є дещо спрощеним. По-перше, воно залишає поза увагою той факт, що затишшя на цьому дискусійному майданчику пов'язане не з тим, що були знайдені всі контраргументи й засвоєні всі позитивні підсумки, відбулося розмежування

© Юдін О.А., 2015

позицій і підходів у тому сенсі, що різні дослідники утвердилися на своїх методологічних засадах, і більш-менш явний плюралізм методологічних платформ став нормою літературознавчої практики [21, 104]. Літературна наука призвичаїлася до одночасної наявності різних підходів у цьому питанні. Стало нормою, приступаючи до теоретико-літературного розгляду поняття автора і його похідних, констатувати, що це одне з найбільш спірних чи проблемних питань літературознавства [3, 1; 7, 16; 8, 73; 9, 7; 16, 56; 15, 42; 20, 1; 25, 152; 27, 40]. Для багатьох дослідників вихідним принципом дослідження літературного твору стає твердження про відсутність об'єктивного значення тексту та акцент на читачеві [6, 137; 7, 31; 14, 29]. Продовжують виходити дослідження, що викликають міжнародний інтерес, які, за визначенням С. Зенкіна, освітлюють «епохальну зміну, що відбулася в ХХ столітті – ту, яку назвали колись... “смертю автора”». Зенкін лише пропонує замінити цю спірну і надто сильну метафору й говорити, за підказкою знову ж таки самого Р. Барта, про «применшення автора» [10]. Іншими словами, відмова від автороцентризму стала також нормальною наукою, що існує поруч з автороцентричним літературознавчим дискурсом.

По-друге, «дискурс смерті автора» не можна вважати коротким епізодом в історії літературознавства, до якого поняття автора було безпроблемним і аксіоматичним. Радше можна сказати, що він був епізодом в історії проблематизації автора, під знаком якої пройшло ХХ століття в літературознавчому дискурсі.

Відтак, період неподільного й безсумнівного автороцентризму в понятійному апараті й інтерпретаційній практиці літературної критики й науки про літературу як почала й кінця літературного твору, тобто як його причини і носія задуму, який належить витлумачити, триває лише впродовж ХІХ століття. Він підготовляється англійським передромантизмом; точною відліку можна вважати Імануїла Канта з його теорією генія як носія продуктивної уяви і творчого генератора естетичних правил, теорією, яка стала методологічним фундаментом романтичної естетики й теорії літератури, що у свою чергу заклала підвалини сучасного літературознавства. З утвердженням романтизму автор, авторська індивідуальність стає головною дійовою особою історії літератури. Романтизм, слідом за Кантом, вбачав джерело твору в авторській уяві. У сучасному літературознавстві принципову роль відіграє поняття авторської свідомості. Легко бачити спадковість – і змістовну, й функціональну – цих двох понять.

Саме як реакція на романтизм і його часткового наукового спадкоємця, біографічний позитивізм, відбувається формування антиавтороцентристських позицій («анти-авторства», anti-authorialism, термін Шона Берка) у літературній рефлексії. Розвиток таких ідей і методологій починається майже одночасно у двох різних гуманітарних традиціях. В одному випадку йдеться про російську формальну школу, в іншому – про представників англо-американської критики, ідеї яких у подальшому вплинули на становлення школи американської нової критики, а саме, Томаса Ернеста Гьюма (Т.Е. Hulme) та Томаса Стернза Еліота. Російські формалісти запропонували переакцентування понятійного апарату аналізу твору: зміст твору, думка, ідея – тобто те, що у їхніх попередників виступало як свідомість автора – стала в них матеріалом, що на рівні з іншими матеріалами входить у конструкцію. Гюм виступив з критикою романтичного поняття особистості, яку підкопив і розвинув Еліот, визначивши особистість поета як функцію літературної традиції.

Умовно можна говорити про дві лінії розвитку антиавторського підходу, що були започатковані цими двома виступами й розвивалися відносно незалежно одна від одної. (Умовно, оскільки лінії спадковості не завжди були прямими, і картина впливів, звісно, є складнішою.) Російські формалісти почасти виступають попередниками французьких постструктуралістів, тобто Барта, Фуко, Дерріда через посередництво чеського, а потім французького структуралізму (причому всі три школи – формалізм і обидва структуралізму – виявилися навіть поєднаними постаттю Р. Якобсона, що й виправдовує твердження про лінію розвитку).

Варто зазначити, що першими, хто почав відхід від автороцентризму на користь мови і тексту як «суб'єкта» творчості, були письменники. Сам Р. Барт посилається як на своїх попередників на Стефана Малларме, Поля Валері, Марселя Пруста та сюрреалістів.

У цій історії проблематизації автора не можна обійти увагою ще одну проміжну (і водночас цілком самостійну) постать представника чеського структуралізму Яна Мукаржовського. Останній, випередивши пізніші постановки проблем у західному літературознавстві, ввів самостійну постань реципієнта і, виходячи з факту неминучого розходження між розумінням автора й реципієнта як конститутивного моменту твору, запропонував концепцію семантичного жесту, покликану врівноважити доцільність структури твору з погляду автора і доцільність з погляду реципієнта [19, 198-244]. Таким чином, Мукаржовський також переносить акцент зі свідомості автора на суспільну комунікацію. На жаль, чеському вченому не вдалося розвинути свою думку до рівня розгорнутої теорії, концепція семантичного жесту попри значний евристичний потенціал не досягла належної конкретизації і лишилася просто ідеєю, що, на нашу думку, обумовлено її залежністю від аісторичних засад Кантової естетики [див. також: 51].

Друга лінія антиавторського дискурсу веде від Т.С. Еліота через американську нову критику з її центральним принципом автономії художнього твору (Клінт Брукс) до відомої тези Вільяма Вімсета й Монро Бердслі про «інтенціональну помилку» (intentional fallacy), що в американській критиці мала ефект подібний до Бартової формули і згодом спричинила так звану дискусію про авторську інтенцію. І якщо в континентальному літературознавстві, як уже йшлося, сторінку з рубрикою «смерть автора» в певному сенсі вже перегорнуто, то в американській літературній критиці проблемність автороцентричного підходу і надалі лишається актуальною. Дискусія навколо поняття авторської інтенції продовжується [29; 31; 32; 37; 38; 42; 43; 45; 46; 49; 52; 53 та ін.], і її учасники висловлюють думку, що вона ще далека від завершення [42, 175].

Важливо відзначити дві принципові особливості цієї дискусії, що точиться в американській науковій спільноті. Перша полягає в тому, що вона має суто герменевтичний характер. Якщо континентальне літературознавство знаходиться у полі впливу традицій, що йдуть від німецької філософії, з відповідною схильністю до постановки сутнісних питань, наприклад: що таке автор? – то в американській критиці і загалом гуманітарних науках пізнавальні задачі формуються у більш прагматичному ключі. Відповідно, проблема автора тут постає насамперед у розрізі інтерпретації тексту. Дискусія має не теоретико-літературний, а герменевтичний характер, а головне її питання можна сформулювати наступним чином: чи може бути автор (авторська інтенція) принципом розуміння й тлумачення смислу тексту? Імовірно, прагматична постановка питання є важливим чинником того, що дискусія не вщухає. Другою особливістю є те, що за складом

учасників вона виходить за межі спільноти спеціалістів з літератури. До неї долучилися естетики, філософи, логіки, спеціалісти з інших гуманітарних наук, а також митці. Іншими словами, з дисциплінарної точки зору поле цієї дискусії точніше було б визначити як філософія літератури. На нашу думку, і різноманіття спеціалістів, зацікавлених у розгляді цієї проблеми, і незакінченість дискусії про авторську інтенцію, що триває вже близько півстоліття, свідчить про те, що проблема автора не є внутрішньо-дисциплінарним питанням, тобто внутрішньою методологічною проблемою літературознавства, а натомість являє собою прояв більш масштабного історичного явища.

Особливе місце в історії проблематизації автора займає рання естетика й теорія автора Михайла Михайловича Бахтіна. Фактично, Бахтін був першим, хто, спираючись на засади філософської естетики, сформулював і обґрунтував з неперевершеною відтоді глибиною теоретичне поняття автора і водночас на завершення своєї естетики прямо поставив «проблему автора». Бахтін сформулював тезу про «кризу автора», пов'язану зі станом культури. Відтак проблема автора в Бахтіна постає не як проблема методології літературознавства, а як історичне явище і феномен культури в цілому. Щоправда, пряма постановка проблеми автора Бахтіним не мала безпосередніх наслідків через запізнилу публікацію його ранньої праці, а його концепція «кризи автора» досі не отримала належного осмислення, його інші праці вплинули на критику автороцентризму у французькому постструктуралізмі через поняття інтертексту, розроблене Юлією Крістєвою під впливом ідей Бахтіна.

Картина проблематизації поняття автора у сучасному гуманітарному дискурсі була б неповною, якби ми обійшли увагою ще один напрям досліджень, що розвинувся під впливом праці Мішеля Фуко «Що таке автор?» [див.: 12, 183], а також – дещо пізніше – під впливом праці П'єра Бурдьє «Поле літератури» [4; див. також: 11, 44-54]. Ідеться про дослідження «інституту» авторства. Такі вчені як Марта Вудмансі, Марк Роуз, Карла Гессе, Роже Шартьє, Розмарі Кумб, Клер Сквірес, Пітер Яши, Джеймс Бойл, Бенджамін Каплан [26; 28; 33; 35; 39; 40; 47; 48; 54-56] розглядають авторство з соціологічної та правової точки зору в контексті питань функціонування книжкового ринку, інтелектуальної власності, авторського права. Романтичний культ генія і, відповідно, автороцентризм постромантичного літературознавства вони (зокрема, М. Вудмансі, М. Роуз та К. Гессе) пов'язують саме з попереднім закріпленням авторського права і його ідеологічною легітимізацією. У цьому полі рефлексії виділяються праці, спрямовані на критику авторського права у зв'язку з новими реаліями творчої праці в епоху інтернету і нових умов функціонування книжкового ринку. В роботах Джорджа Лендау, Пітера Яші, Міші Вербицького [Вербицкий; Jasz; Landow] авторське право розглядається як перешкода на шляху розвитку, зокрема, колективних форм творчості, а відтак під критику потрапляє і автороцентризм.

Отже, в полі досліджень, так чи інакше пов'язаних з поняттям і проблемою автора, можна виділити принаймні три напрями: 1) теоретико-літературний, де проблемна лінія проходить між вивченням твору як втіленням авторської свідомості та відмовою від неї на користь мови; 2) герменевтичні студії, що проблематизують смисл тексту і його стосунки з авторською інтенцією; 3) дослідження інституту авторства, в яких авторство постає як історична категорія і, відповідно, постає питання визначення часових рамок цього явища та історичною мінливістю його характеристик.

Розрізнення першого і другого напрямів не є чітким. Їх об'єднує вже те, що в обох випадках мова йде про аналіз текстів. Межа між теоретико-літературною рефлексією і літературною герменевтикою не є непроникною. Проте, як уже йшлося, дискусія про авторську інтенцію в американській критиці та суперечка навколо «смерті автора», попри очевидний зв'язок характеру проблеми, на практиці виявили мало точок дотику. Існують лише окремі спроби поєднати контексти обох дискусій, найвизначнішою з яких є позиція Антуана Компаньона [16, 56-112]. Що ж стосується досліджень інституту авторства, то вони формують окреме дослідницьке поле.

Отже, така ситуація робить нагальним завдання пошуків точок дотику між вказаними дослідницькими напрямками, адже вони стосуються одного культурного явища – категорії авторства.

Картина багатолінійної проблематизації автора у літературознавстві свідчить про те, що «смерть автора» не була поодиноким явищем, реакцією на внутрішні методологічні ускладнення в науці. Радше ця багатолінійність вказує на зовнішні шодо науки причини цього процесу. Відтак можна подивитися на це так, що процес проблематизації автора в літературознавстві сам виступає проявом і частиною більш масштабного процесу в сучасній культурі загалом – процесу трансформації категорії авторства.

Категорія авторства – важливий феномен культури. Її значущість важко переоцінити, так що вона здається навіть універсальною і надчасовою. Вона стосується функціонування текстів, а саме, визначає їх класифікацію, спосіб присвоєння (власності) і, зрештою, спосіб розуміння й тлумачення. Літературознавство як культурний феномен є частиною цього третього моменту. Потрібно знайти точку зору, яка б дозволила поглянути на методологічні суперечки, що тривають уже майже століття, як на частину загальнокультурних змін, - точку зору, що дозволить поєднати бачення методологічних питань аналізу тексту, з одного боку, і бачення історичної мінливості функціонування літературних текстів, з іншого. При цьому перше має бути включене в друге. На нашу думку, роль загального підґрунтя тут має відігравати саме поняття інституту авторства. Але постає завдання надати йому герменевтичний вимір, тобто в свою чергу долучити до аналізу текстів, або навіть включити в нього. Але, ще раз наголосимо, цей процес має бути саме пошуком точок дотику між різними напрямками дослідження, а не підпорядкування одного напрямку іншому, тобто він має спиратися на ті елементи в кожному напрямі, що дозволяють вийти за його межі.

Головна проблема тут полягає в тому, що різним формам поняття авторської свідомості як-то авторська інтенція, автор-творець властива принаймні тенденція до надісторичної універсалізації, тоді як дослідження інституту авторства мають принципово історичний характер. Важливою опорою в подоланні цієї суперечності може стати теорія автора М.М. Бахтіна, оскільки, по-перше, саме в його постановці проблеми автора остання виглядає не тільки і не стільки як методологічна проблема пізнання, але в свою чергу як відображення (частина) загальнокультурної кризи автора, і, по-друге, оскільки самій бахтінській теорії автора властива суперечність між надісторичними філософськими засадами та її соціально-історичним змістом, що особливо чітко виявляє себе саме в концепції «кризи авторства».

У вітчизняному літературознавстві найкраще розроблений саме теоретико-літературний аспект проблеми автора. Грунтовно вивчене саме поняття авторської свідомості та

форм її присутності в тексті на основі принципового розрізнення між біографічним автором та автором як суб'єктом естетичної діяльності, зокрема, на основі теорій М.М. Бахтіна та Б.О. Кормана.

Проте уточнене розуміння автора, що відбивається у вже традиційному розрізненні автора як реальної особи, як образа автора і як автора-творця, обмежується рамками свідомості й абстрагується від такого важливого зовнішньо-внутрішнього моменту як інститут авторства, поняття, що своєю чергою не виходить за межі соціології літератури й не запитуване літературною герменевтикою. Поміж тим розуміння літературної комунікації є неповним без врахування інституту авторства, тобто певної мережі відносин в літературному полі [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Большакова А. Ю. Автора теории // Западное литературоведение XX века : Энциклопедия. – М. : Intrada, 2004. – С. 23-24.
2. Большакова А.Ю. «В защиту автора» : из русско-западного опыта 1960-1970-х гг. // Південний архів : (збірник наукових праць. Філологічні науки) / Міністерство освіти і науки України. Херсонський державний університет. – Херсон, 2010. – Випуск XLIX. – С. 33.
3. Бумбур Ю.М. Авторська рефлексія в літературному творі (На матеріалі прози Джона Фаулза) : Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та філол. наук. 10.01.06. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2009. – 18 с.
4. Бурдые П. Поле литературы // Бурдые П. Социальное пространство : поля и практики. – СПб. : Алетейя, 2007. – С. 365-472.
5. Вербицкий Миша. Антикопирайт. – Опустошитель, 2012. – 170 с.
6. Гіряк М. Дзеркало в тексті та текст як дзеркало (на матеріалі інтелектуальної прози В. Домонтовича) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2004. – Вип. 33. Ч. 1. – С. 137-145.
7. Гіряк М. Таємниця роздвоєного обличчя : Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора Петрова-Домонтовича. – Львів : Літопис, 2008. – 286 с.
8. Гнатюк М. Феномен автора у генетичній текстології // Теорія літератури : концепції, інтерпретації : наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, Каф. теорії л-ри, компаративістики і літ. творчості, ред.-кол. : Л.В. Грицик (голова) [та ін.] – К., 2014. – С. 73-85.
9. Дзик Р. Парадигма письменник як актуальна літературознавча категорія / Р. Дзик // Питання літературознавства. – 2012. – Вип. 86. – С. 3-17.
10. Zenkin S. Umаление автора (Заметки о теории, 31) [Електронний ресурс] / Сергей Zenkin // НЛЮ. – 2015. – № 1(131). – Режим доступу : http://magazines.russ.ru/nlo/2015/1/34z.html#_ftn1
11. Zenkin S. Работы о теории: Статьи. – М.: Новое литературное обозрение, 2012. – 560 с.
12. Зими́на Л. В. Современные издательские стратегии. – Москва : Наука, 2004. – 274 с.
13. Зубрицька М. Homo legens : читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів : Літопис, 2004. – 352 с.

14. Зубрицька М. А тепер куди? – Одісея сучасних літературних теорій / М. Зубрицька // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2004. – Вип. 33. Ч. 1. – С. 121-128.
15. Кодак Микола. Авторська свідомість і класична поетика : монографія. – К. : Поліграфічний центр «Фоліант», 2006. – 335 с.
16. Компаньон А. Демон теорії. Література і здоровий смysl. – М. : Издательство им. Сабашниковых, 2001. – 336 с.
17. Кун Т. Структура научных революций. – М. : Прогресс, 1977. – 300 с.
18. Лапко О. Категорія автора у світлі художньої комунікації і системного розуміння літературного твору / О. Лапко // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2004. – Вип. 33. Ч. 1. – С. 129-136.
19. Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства: Пер. с чешск. – М.: Искусство, 1994. – 606 с.
20. Островська А.С. Форми вираження авторської свідомості в творчості письменників нової генерації кінця XIX – початку XX століття (на матеріалі малої прози В.Стефаніка, О.Кобиланської, М.Коцюбинського) : Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та філол. наук.10.01.06; Дніпропетровський державний університет. – Дніпропетровськ, 1999. – 16 с.
21. Поліщук Я.О. Поетика чи інтерпретація // Вісник Запорізького державного університету. Збірник наукових статей. Філологічні науки. – № 1, 2001. – Запоріжжя : Запорізький державний університет, 2001. – С. 102-104.
22. Рымарь Н. Т., Скобелев В. П. Теория автора и проблема художественной деятельности. – Воронеж : Логос-Траст, 1994. – 262 с.
23. Созина Е. К. Категорія автора в постфіналістську епоху / Е. К. Созина // Літературоведческий сборник. – Вып. 25. Проблема автора : онтология, типология, диалог. – Донецк : ДонНУ, 2006. – с. 90-107.
24. Фізер І. Чи така смерть автора? (Ретроспективний погляд на тему, що не хоче зникнути) // Слово і Час. – 2003. – № 10. – С. 50-56.
25. Хомчак Е.Г. Проблема автора в теоретико-літературоведческом аспекте // Вісник Запорізького державного університету. Збірник наукових статей. Філологічні науки. – № 3, 2001. – Запоріжжя : Запорізький державний університет, 2001. – С. 152-156.
26. Шартъ Р. Письменная культура и общество. – М. : Новое издательство, 2006. – 272 с.
27. Шляхова Н. Концепт «автор» у літературознавчому дискурсі / Н. Шляхова // Філологічні семінари. Понятійний апарат сучасного літературознавства : «своє» й «чуже». Вип. 10. – Київ : Київській національний університет ім. Тараса Шевченка, 2007. – С. 119-126.
28. Boyle J. Shamans, Software, and Spleens : Law and the Construction of the Information Society. – Harvard University Press; Cambridge : Massachusetts; London : England, 2009. – xviii, 270 p.
29. Burhanettin T. Interpretation and the Problem of the Intention of the Author : H.-G. Gadamer Vs. E.D. Hirsch. – Council for Research in Values and Philosophy, 1998. – 181 p.
30. Burke S. The Death and Return of the Author : Criticism and Subjectivity in Barthes, Foucault and Derrida. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 1998. – x, 258 p.

31. Burke S. *The Ethics of Writing. Authorship and Legacy in Plato and.* – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2008. – xii, 243 p.
32. Carroll N. *Art in Three Dimensions.* – Oxford University Press, USA, 2010. – 536 p.
33. Coombe R. J. *The Cultural Life of Intellectual Properties : Authorship, Appropriation, and the Law.* – Durham and London : Duke University Press, 1998. – xiv, 462 p.
34. Danto A.C. *The Philosophical Disenfranchisement of Art.* – New York : Columbia University Press, 1984. – 216 p.
35. Hesse C. *The Rise of Intellectual Property, 700 B.C. – A.D. 2000 : an Idea in the Balance // Daedalus.* – Spring 2002. – 131. – P. 26-45.
36. Hirsch E. D. Jr. *Validity in interpretation.* – New Haven : Yale University Press, 1967. – 287 p.
37. *Intention and Interpretation.* – Philadelphia : Temple University Press, 1995. – 272 p.
38. *Is there a single right interpretation?* – University Park : Pennsylvania State University Press, 2002. – 423 p.
39. Jaszi P. *On the Author Effect : Contemporary Copyright and Collective Creativity // The Construction of Authorship : Textual Appropriation in Law and Literature.* – Durham and London : Duke University Press, 1994. – P. 29-56.
40. Kaplan B. *An unhurried view of copyright.* – Columbia University Press, 1967. – 142 p.
41. Landow G.P. *Reconfiguring the Author // Landow G.P. Hypertext 2.0 : The Convergence of Contemporary Critical Theory and Technology.* – Baltimore : John Hopkins University Press, 1997. – P. 90-114.
42. Levinson J. *The pleasures of aesthetics : philosophical essays.* – N.Y. : Cornell University Press, 1996. – 312 p.
43. Livingston P. *Art and intention : a philosophical study.* – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 251 p.
44. Lyas Colin & Stecker Robert - “intentional fallacy” // *A Companion to Aesthetics.* – Wiley-Blackwell, 2009. – P. 369-371.
45. Margolis J. *Culture and Cultural Entities : Toward a New Unity of Science.* – Springer, 2009. – 156 p.
46. Margolis Joseph. *The Arts and the Definition of the Human: Toward a Philosophical Anthropology.* – Stanford: Stanford University Press, 2009. – xvi, 183 p.
47. Rose M. *The Author as Proprietor : “Donaldson vs. Becket” and the Genealogy of Modern Authorship // Representations.* – 1988. – № 23. – P. 51-85.
48. Squires Claire. *Marketing Literature : The Making of Contemporary Writing in Britain.* – New York : Palgrave Macmillan, 2007. – x, 237 p.
49. Stecker R. *Aesthetics and the Philosophy of Art. An Introduction.* – Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2010. – xii, 315 p.
50. *The Author’s Intention.* – Lanham : Lexington Books, 2004. – 143 p.
51. *Tschechoslowakischer Strukturalismus. Theorie und Geschichte.* – München : Wilhelm Fink Verlag, 1981. – 284 S.
52. Swirski P. *Literature, Analytically Speaking : Explorations in the Theory of Interpretation, Analytic Aesthetics, and Evolution.* – University of Texas Press, 2010. – 220 p.

53. Westermann H. Die Intention Des Dichters Und Die Zwecke Der Interpreten : Zu Theorie Und Praxis Der Dichterauslegung in Den Platonischen Dialogen (Quellen Und Studien Zur Philosophie, Vol 54). – Walter De Gruyter Inc., 2002. – 334 S.
54. Woodmansee M. The Author, Art, and the Market : Rereading the History of Aesthetics. – New York : Columbia University Press, 1996. – xvii, 200 p.
55. Woodmansee M. On the Author Effect : Recovering Collectivity / Martha Woodmansee // The Construction of Authorship : Textual Appropriation in Law and Literature. – Durham and London : Duke University Press, 1994. – 462 p. / P. 15-28.
56. Woodmansee M. The Genius and the Copyright : Economic and Legal Conditions of the Emergence of the 'Author' // Eighteenth-Century Studies. – 1984. – Vol. 17. – № 4. – P. 425-448.

Юдін О.А., докторант
НПУ ім. Драгоманова, Київ

ПРОБЛЕМАТИЗАЦИЯ АВТОРА В ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ XX ВЕКА

В статье выделяются три линии проблематизации понятия автора в литературоведении XX в.: теоретико-литературная, герменевтическая и социологическая. Утверждается необходимость поиска точек соприкосновения между этими разными дискурсами, перехода от сверхисторического понятия автора как сознания к его историческому изучению как культурного феномена и дополнения традиционного различения между автором как реальным лицом, образом автора и автором-творцом и понятием института авторства.

Ключевые слова: автор, проблематизация автора, институт авторства.

Yudin O.A., PhD
NPU, Kiev

PROBLEMATIZATION OF AUTHOR IN LITERARY CRITICISM OF THE XXth CENTURE

In the article it is proposed to distinguish three lines of the problematization of author in literary criticism of the XX century; related to the theory of literature, hermeneutical and sociological. It affirms the necessity of the search for their integration, the transfer from the transhistorical notion of author to its historical study as a cultural phenomenon and the addition to the traditional distinction between an author as a person, the image of the author and the author-creator the notion of the institute of authorship.

Keywords: author, problematization of author, institute of authorship.